

MEDIJI O ZDRAVSTVU

petak, 09. septembar 2022.godine

BLIC- KADA PRIMITI 4. DOZU Da li da čekamo vakcine prilagođene omikron soju ili da se držimo "starih" koje imamo? Epidemiolozi otkrivaju KO NE MOŽE DA ČEKA JESEN NEVAKCINISAN

B92- Svetski dan Dišenove mišićne distrofije – bolesti koja napada dečake

RTV- Do danas 130 obolelih od groznice Zapadnog Nila

KADA PRIMITI 4. DOZU Da li da čekamo vakcine prilagođene omikron soju ili da se držimo "starih" koje imamo? Epidemiolozi otkrivaju KO NE MOŽE DA ČEKA JESEN NEVAKCINISAN

Dok čekamo vakcine prilagođene omikron soju, mnogi se pitaju da li bi trebalo da prime četvrtu dozu i kada? Ukoliko ste stariji od 60 godina, ili imate neku pridruženu bolest, bez obzira na dob, potrebno je da odmah primite četvrtu dozu.

Bolje je biti vakcinisan bilo kakvom vakcinom, nego da budete nevakcinisani ili bez buster doze, kaže u razgovoru za „Blic“ epidemiolog dr Radmilo Petrović, koji apeluje na sve koji imaju dilemu šta im je činiti.

Epidemiolog Petrović, koji je svoj radni vek posvetio vakcinama, kako kaže, nema razloga da neko sebi postavlja pitanje da li će mu vakcina štetiti ili ne, ako je neko primio tri doze i prošlo je više tri meseca, nema razloga da brine da li će doći do nekih neželjenih efekata.

- Stariji ljudi od 60 godina, ili svi oni koji imaju neku bolest, treba da se vakcinišu. Ne mora da znači sa samo stariji ljudi imaju bolesti, imaju ih i mlađi ljudi, svi koji znaju da boluju od nečega, moj savet je da se vakcinišu. Mlađi ljudi, koji nemaju bolesti, oni mogu sačekati i te nove vakcine koje će doći u nekom trenutku, ali ostali nema razloga da čekaju. Kada neko primi vakcinu, a ima bolest, on je svakako zaštićeniji nego da nema nijednu vakcinu. Žao mi je kada čujem antivaksere i poznate ličnosti da pričaju protiv vakcinacije, jer oni na taj način samo odvrćaju ljude od pravog puta, a u epidemijama, pravi put može biti samo vakcina, objašnjava dr Petrović.

Američka Agencija za hranu i lekove (FDA) odobrila je 31. avgusta upotrebu modifikovanih buster vakcina protiv kovida 19 kompanija "Moderna" i "Fajzer/Bajontek", koji obuhvataju i soj omikron. Takozvane "bivalentne vakcine" uključuju i osnovni soj koronavirusa, kao i podvarijante omikrona BA.4 i BA.5, koje su trenutno dominantne i lako se prenose.

- Koronu nećemo iskoreniti, ali moramo smanjiti smrtnost. Svakog dana umre po 10 do 15 ljudi, to nije mali broj. Nema razloga da ti ljudi odlažu i čekaju nove vakcine, mi ćemo ih dobiti u nekom trenutku, ali dok ne stignu, naravno da ne treba čekati. Što se mene tiče, može i peta doza za one koji su ugroženi. Nema razloga za strah, ja sam svoju karijeru posvetio vakcinama i njihovom pozitivnom delovanju, i kada se javljaju neželjeni efekti, oni se javljaju sa prvom dozom, posle toga vakcina ne može da izazove štetan efekat. Naravno, ako je prošlo preporučeno vreme od treće doze, slobodno primite i četvrtu, zaštitite se bolje i ovom koju imamo, nego da čekate. Kad nove stignu, lekari će preporučiti kada i kako ćete moći i te nove. Mali je procenat vakcinisanih četvrtom dozom, pa bi valjalo apelovati na te ljude da nečekaju, poručuje dr Petrović.

Nema razloga za odlaganjem

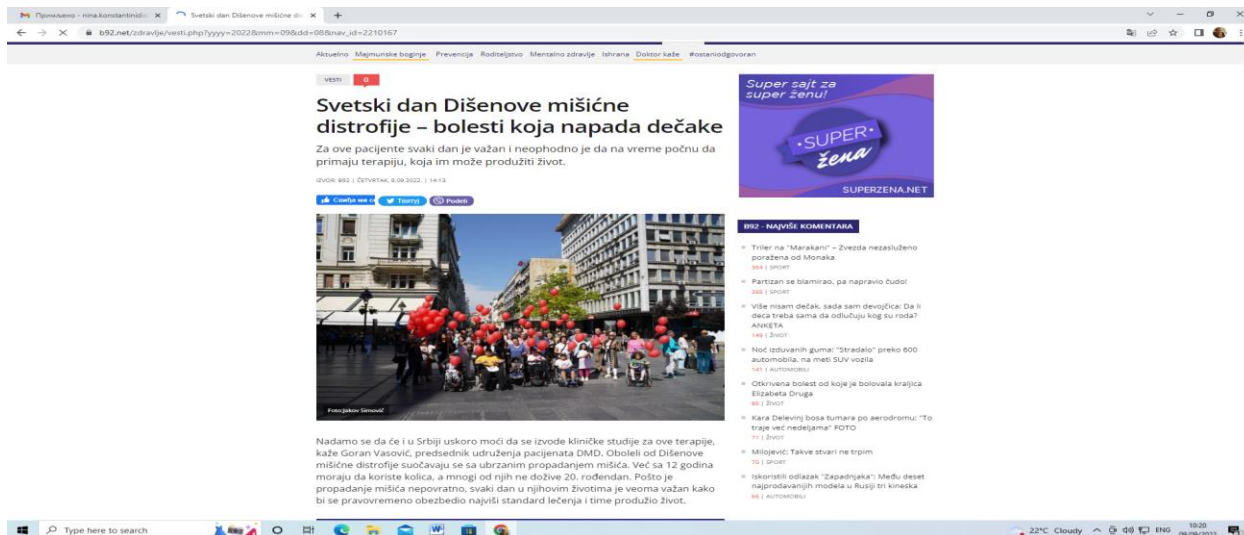
Iako je priča o vakcinaciji skoro stala, apeli stižu i iz domova zdravlja, te lekari uporno podsećaju one najosetljivije da prime četvrtu dozu, ako to do sada nisu učinili.

- Ne smemo da zaboravimo da je potrebno primiti četvrtu dozu, neophodna je, jer još uvek malo imunizovanih četvrtom dozom. Kao da držimo glavu u pesku i mislimo da je sve prošlo, a nije prošlo. Sad očekujemo, kao što je počelo u nekim evropskim državama, da dolazi do porasta broja inficiranih i mi to očekujemo da se desi i kod nas. Počela je škola, građani su se vratili sa odmora, tako da postoji velika mogućnost dođe do skoka zaraženih osoba. Budimo i oprezni i odgovorni, rekao je pre nekoliko dana za „Blic“ dr Zoran Bekić, direktor Doma zdravlja Savski venac.

Prof. dr Milorad Jerkan, direktor Doma zdravlja u Nišu, takođe podseća na vakcinaciju najosetljivijih grupa.

- Stariji ljudi i oni sa pridruženim bolestima, nema razloga da čekaju, neka dođu po svoju četvrtu dozu. Vakcine prilagođene novim sojevima kada budu stigle, i one će im biti dostupne, tako da nema razloga da bilo ko, ko je u riziku odlaže vakcinaciju, jer kada su epidemije u pitanju, zna se da je vakcina jedino rešenje, a starijima svaka vakcina znači, kaže profesor Jerkan.

Podsetimo, Modernina vakcina odobrena je za starije od 18 godina, a Fajzerova za starije od 12, najmanje dva meseca posle primarne vakcinacije ili najskorijeg bustera. Savetodavni odbor američkih Centara za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) doneće konačnu preporuku za izmenjene bustere.

Svetski dan Dišenove mišićne distrofije – bolesti koja napada dečake

Za ove pacijente svaki dan je važan i neophodno je da na vreme počnu da primaju terapiju, koja im može produžiti život.

Nadamo se da će i u Srbiji uskoro moći da se izvode kliničke studije za ove terapije, kaže Goran Vasović, predsednik udruženja pacijenata DMD. Oboleli od Dišenove mišićne distrofije suočavaju se sa ubrzanim propadanjem mišića. Već sa 12 godina moraju da koriste kolica, a mnogi od njih ne dožive 20. rođendan. Pošto je propadanje mišića nepovratno, svaki dan u njihovim životima je veoma važan kako bi se pravovremeno obezbedio najviši standard lečenja i time produžio život.

"Polaskom u prvi razred kod najvećeg broja dečaka u našoj zemlji dijagnoza je već postavljena i na genetičkom nivou, omogućena je prenatalna dijagnostika u svakoj sledećoj trudnoći i uvedena je stara terapija koja predstavlja standard u lečenju (steroidna terapija i multisistemski pristup). Upornost u sprovođenju standarda u lečenju može uticati na stepen komplikacija osnovne bolesti, ali ne i na konačan ishod, a to je gubitak hoda i samostalnosti. U ovom trenutku mnogobrojne kliničke studije su u toku, nekoliko lekova je registrovano, sa različitim mehanizmima delovanja – od usporavanja zamene mišićnog tkiva vezivnim i masnim tkivom, preko korekcije očitavanja genetičkog zapisa do genske terapije. Cilj ovih terapija je za sada usporenje bolesti", objašnjava prof. dr Vedrana Milić Rašić, dečji neurolog.

"Kod Dišenove mišićne distrofije svaki dan uzima neki pokret. Ono što ste mogli sami juče danas ne možete. Moji mlađi drugovi su deca koja ni ne znaju šta ih je snašlo, još hodaju i veruju da će tako ostati. Moji stariji drugovi ne mogu da dišu bez medicinskih aparata. Prošle godine sam mogao da oteram

komarca sa lica, da držim čašu vode. Često gledam stari porodični snimak kada sestra i ja ribamo tepih na terasi. Da, ribao sam tepih... Kada sam ja bio mali, nije bilo nikakve pomoći za nas. Sada su novi lekovi izmišljeni! Nauka pobeđuje! Mi ih sa radošću čekamo", kaže Vuk Đorđević (20) iz Niša, mladić koji boluje od Dišenove mišićne distrofije.

Prof. dr Predrag Sazdanović, državni sekretar u Ministarstvu zdravlja, najavio je povećanje sredstava u budžetu za retke bolesti.

"Poslednjih godina imamo trend porasta sredstava u budžetu za lečenje retkih bolesti. Uprkos koroni u 2020. budžet je bio 3 milijarde dinara, u 2021. godini 3,7 milijardi i videćemo kolika će sredstva biti izdvojena za 2023. godinu. Očekuje se konstantan porast sredstava, koji treba i mora biti obezbeđen za lečenje ovih dečaka", rekao je prof. dr Sazdanović.

Željko Popadić iz RFZO je rekao da je stav države jasan kada su u pitanju retke bolesti.

"Od 2012. se krenulo sa posebnim izdvajanjima sredstava sa svega 130 miliona dinara za retke bolesti i tada su se lečila samo deca obolela od urođenih bolesti metabolizma. U 2021. godini lečilo se 460 pacijenata obolelih od neke retke bolesti i za te namene je izdvojeno 3,7 milijarde dinara iz posebnog Fonda za retke bolesti. Pored toga, na listi lekova se nalaze i drugi lekovi za lečenje retkih bolesti i za njih je izdvojeno 8,5 milijardi dinara u 2021. godini", rekao Popadić.

Do danas 130 obolelih od groznice Zapadnog Nila

BEOGRAD - U Srbiji je do danas potvrđeno 130 slučajeva obolevanja od groznice Zapadnog Nila, dok se sedam smrtnih slučajeva mogu povezati s tom bolešću, saopštio je danas Institut za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut".

Kako se navodi, u Moravičkom okrugu prijavljen je jedan oboleli, kao i u Zlatiborskom, Pomoravskom, Kolubarskom i Mačvanskom, dva u Severnobanatskom, tri u Braničevskom, četiri u Podunavskom, šest u Sremskom, sedam u Srenjebanatskom, 12 u Južnobačkom, 17 u Južbobanatskom, 20 u Šumadijskom i 54 na teritoriji Beograda.

Infekcija virusom Zapadnog Nila u Srbiji je prvi put registrovana u humanoj populaciji u julu 2012. godine.